

A múlt köde

RÉVÉSZ SÁNDOR

Augusztus első napján arra ébredtek az Népszabadság olvasói, hogy az MSZP „a multinacionális nagytőke érdekérvényesítésének pártja lett”. Nem Orbán Viktor, hanem György Péter ébresztette ezzel az olvasót – kínos kérdésekkel zaklatván az ellenzéket (Kérdések az ellenzékhez, augusztus 1.). Az SZDSZ-t azért zaklatta, mert nincs kedve az önvizsgálathoz, pedig a párt vezetőinek tudniuk kellene, hogy „most aztán tényleg ütött az órájuk. Ha nem szedik össze magukat..., akkor nem kétséges, hogy mi lesz a párt jövője.” Hiába vannak eszményei, hősei, s még kereslet is hiába van a liberalizmus eszméire, ha nincsenek szervezetek, nincs tagság, nincs párt – nincs kínálat a kereslethez. „Az SZDSZ szétessége és önfeladása egyszerűen erkölcsatlenség” azokkal a százezredekkel szemben, „akiknek a szabadelvűség nem múltó flört volt csupán”. Az MSZP-vel éppen ellenkező a helyzet, hatalmas tagsága, szervezetsége, szavazótáborra nem csökken, viszont az eszményei annál inkább elfogynak, a totális pragmatizmus uralkodik el benne, megvédi minden korrupciót, erkölcsileg erodálódott, nem volt kedve se a demokratikus baloldali hagyományok ápolásához, se a modernizálódáshoz, miközben a jobboldalon döntő fordulat történt: „1996-ra a Fidesz szétverte a röhejes és divatjamúlt jobboldalt, majd nekilátott felépíteni egy modern jobboldali pártot, amellyel szemben az MSZP hirtelen már nem tűnt olyan modernnek.”

Ezekben a hónapokban a szabadelvű értelmiség jelentős részét az a kérdés foglalkoztatja, hogy „az elvi és a pragmatikus szempontok milyen arányú keveredése biztosíthatja a liberalizmus leghatékonyabb képviselőjét”. **Eörsi István** szerint (Az önsorsjavítás művészetéről, Népszabadság, augusztus 14.) az a leghelyesebb, ha a liberális párt nem azokra épít, akik nem kedvelik az elveit, hanem azokra, akik kedvelik, ebben az esetben viszont nem kell folyvást attól tartaniuk, hogy ártanak nekik az eszményeik, nem kell távolságot tartaniuk önmaguk és felfogásuk között, ellenben jól ki kell nyitniuk a szájukat azokban az ügyekben, amelyekben mások nemigen nyitják ki.

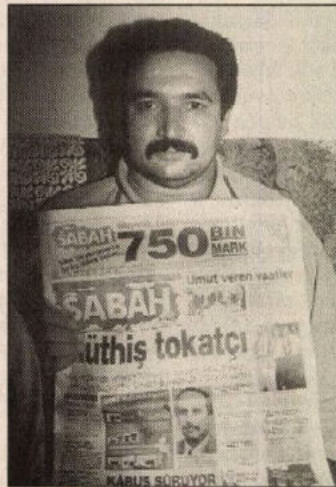
Például a zámolyi cigányok ügyében: „A polgármester törvénytelenül lebuldózerezte vityillóikat, majd amikor számos gyermekükkel nem akartak az utcára költözni a kultúrházból, ahová bezsúfolták őket, akkor – az évszázad egyik legmelegebb napján – kikapcsolhatta a vizüket meg a villanyukat. Előtte bejelentette, hogy telket még pénzért sem tud nekik biztosítani a faluban, és nem tudja megvédeni őket az erőszaktól. Magyarán közhírré tette, hogy az eset-

leges rasszista támadóknak nem kell hatósági ellenállással számolniuk.”

Ami a zámolyi fejleményeket illeti: a Fejér megyei tisztiorvos megállapította, hogy a víz elzárása törvénytelen volt, Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman az ügyben lefolytatott vizsgálatának eredményeit ismertette megállapította, hogy a romák lakóhelyeinek lerombolása törvénytelen volt, az MDF színeiben megválasztott polgármester bejelentette, hogy az októberi választásokon a Fidesz és az FKGP is őt fogja támogatni, a roma családok pedig azt nyilatkozták, hogy ha a helyzetüket Magyarországon képtelenek rendezni, akkor nem marad

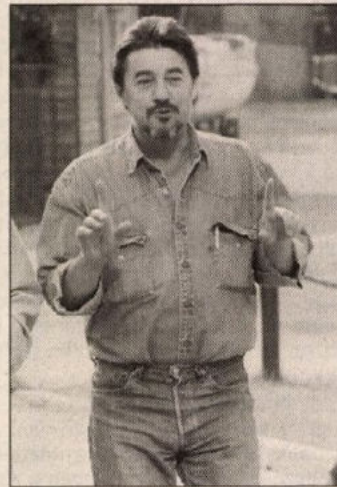
Simicska Lajos FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Kaya Ibrahim

más választásuk, mint hogy kivándoroljanak. Furmann Imre erről a következőket írta: „Ismerem a közvéleményt, tudom, hogy... sokan azt mondják, csak menjenek, bár mind elmenne innen. Az így gondolkodók nem számolnak egy másik közvéleménnyel: a nemzetközivel. Azok az országok, amelyekben megnövekszik a bevándorolni szándékozók száma, szigorításokon gondolkodnak. A szigorítások pedig mindenkit érintenek: nemcsak a kivándorolni szándékozók ütköznek falakba, hanem mindenki. Míg a szabadság és nyitottság érvényesül, addig egy országban, mondjuk, Magyarországon, úgy oldják meg a problémákat, hogy akarata ellenére senki ne érezze azt, hogy itt nem lehet élni, innen el kell menni.” (Világhír, Népszabadság, augusztus 17.) Még két évük volt a magyar hatóságoknak a zámolyi romák kivándorlásáig, hogy ezt megértsék, de hát, mint tudjuk, az „orosztitkosszolgálat” végzetesen megzavarta ezt az intellektuális folyamatot.

Az „orosztitkosszolgálat” a koszovói albánokat vette előre, akik már ekkor is nagyon menekültek, de a magyar menekültügyi hatóságokat (a franciával ellentétben) nem tudták átverni, ők világosan látták, hogy az albánoknak a világon semmi okuk nem volt arra, hogy Jugoszláviát elhagyják, azért azután vissza is toloncolták őket Milosevics martalócainak vadászterületére, ha idejében meg nem szöktek az átmeneti szállásról, ahol embertelen körülmények között tartották őket fogva. Az átmeneti szállásokat az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának bécsi irodája minősítette embertelenné, s ez az iroda figyelmeztette a bécsi kormányt is, hogy ne küldjék vissza Magyaror-

Schlecht Csaba FOTÓ: KOVÁCS BENCE

szágra az onnan átszökők menekülteket, mert Magyarország menekültügyi szempontból nem biztonságos.

Augusztus 7-én a Vígszínházban A herceg halála című tragikomédiát adták. Az előadást a következőképpen harangozta be a Népszava szerkesztőségi cikke: „Ha a Postabank-ügy úgy oldódik meg, hogy a hatalom- és kapcsolatfinanszírozás csapjait a József nádor térről átszerelik egy másik bank, ügynökség, hivatal székházába, netán – a biztonságosabb fedés érdekében – különböző érdekeltségekbe telepítik, akkor nem oldottak meg semmit. Legfeljebb apróbb darabokra vagdalták a szocialista kliensrendszert megtestesítő dinoszauruszt. Ez esetben pedig kár az egész felhajtásért. Orbán Viktor kormányának azt kell eldöntenie, szakít-e az eddigi gyakorlattal, akkor is, ha ez konkrétan akár azt is jelentheti, hogy a sajtóban radikálisan csökken az állami finanszírozás, ezáltal a

1998.
augusztus

direkt befolyás. Akkor is, ha ez rövid távon sokaknak – a Fideszhez közel és attól távol állóknak – rossz vagy kényelmetlen. A közgyűlésen, a Vígszínházban ma egy tragikomédia van színen.” (Postabank-jelenség és a kapcsolati tőke, Népszava, augusztus 7.)

A Magyar Nemzet főszerkesztője az ország megrokkolására spekuláló, ádáz hiéna-média és a mögötte sötétlő politikai erők machinációját látja a Postabank és Princz Gábor elleni hajszában: „Egy ideje már kifundált profizmusra valló akciózás folyik a második legnagyobb magyar pénzintézet – és személy szerint is annak első embere, Princz Gábor ellen. Egyes politikai erők, pénzügyi körök a gerjesztői, akik között ott sürgölődik a média nem elhanyagolható része. Apró-cseprő ügyeket próbálnak felnagyítani, szenzációként tálalni, mit sem törődve azal, hogy a tények mást mutattak: a bank hazai és külföldi tekintélye egyre nagyobb lett. Immár a legnagyobb európai pénzintézetek is elfogadták üzletfeléneket, ám ha ilyesmiről érkezik hír, jöhetett akár Bécsből, Londonból, azt a hazai sajtó eme része csak immel-ámmal vette tudomásul s adta tovább. Bezzeg a revíziót – pláne, ha lett volna mit! (...) Micsoda világ, micsoda indulat – micsoda sötét játszma! Hogy belerokkanhat az ország? Ha ez volt a cél, közel kerültek hozzá. De ma reggel már látjuk, az ország is, a bank is túléli ezt, a sietős hiénák meg... visszavonulót fújnak.” A Magyar Nemzet főszerkesztője ezt természetesen nem 1998 augusztusában írta, hanem másfél évvel korábban, amikor még nem a hiénák közé, hanem a gazdihoz kellett sietni a koncert, mert még nem a gazdi volt a konc.

Ekkoriban a Magyar Nemzet inkább az APEH átvételére készülő Simicska Lajos ellen „kifundált, profizmusra valló akciózásban” látja a haza veszedelmét. A profizmusra valló tényfeltáró akciók eredményeképpen a Princz leváltását követő napon megismerte az ország Jospit Tot és Kaya Ibrahim nevét (lásd Rádi Antónia-Ungár Tamás: A Ficótól a Mahírig és vissza, Népszabadság, augusztus 8.). Hamarosan kiderült, hogy a Fidesz gazdasági vezetői, vezető politikusai és azok családtagjai benne voltak egy csomó eladósított cégben, amelyeket egy Schlecht Csaba nevű illetőn keresztül eladtak a fent nevezett két úrnak, akik azonban ezeket a cégeket sose vették meg. Eltűntek a cégek az adósságokkal, a magán- és közpénzekkel együtt.

A hiénák ugattak, a Simicska-karaván haladt. Járai Zsigmond 14-én, pénteken szabadságát megszakítva hazatér, hogy kinevezze Simicskát, aki még az-

nap kirúgja az APEH két elnökhelyettesét, s a három kiszemelt alelnökével, köztük egy Kántor nevű úrral, aki a titkosszolgálatról érkezett, s korábban Földi László leendő Defend-tulajdonos alatt szolgált, azon nyomban turkálni kezd az adótitkok között. A három alelnök úgy turkál, hogy még ki se nevezték őket, semmilyen jogi viszonyban nem állnak az APEH-hel, tehát éppen annyi joguk van az adótitkaink között kutatni, mint a szomszédunknak. Simicska néhány nap alatt kirúg vagy áthelyez mindenkit, aki a cégei adóügyeivel foglalkozott, s 27-én bejelenti, hogy az APEH nyomozati jogkört kap.

Gyimóthy Gézának, az Országgyűlés és az FKGP alelnökének mázlija van: talál egy riportert a balliberális médiából, aki jól érti őt. „Ha jól értem, akkor a személycserék még csak elkezdődtek... – Nagyon is jól érti. És ez nem boszorkányüldözés. Azok ugyanis, akik a bolsevizmusban nőttek föl vagy az elmúlt álliberális, álszocialista kurzusban kaptak meggyei és országos szintű beosztást, aligha értik meg az idők szavát... olyan személyeket kell a helyükre tenni, akik a nemzeti kormány célkitűzéseit maradéktalanul elfogadják. Még egyszer az a tutyimutyi halogató taktika, ami az Antall-kormányt jellemezte, nem ismétlődhet meg. A személycseréket tehát nemcsak felső, hanem középszinten is nagyon gyorsan végre kell hajtani.” (Kompromisszumoké a főszerep, Bartha Szabó József interjúja Gyimóthy Gézával, Népszava, augusztus 10.)

A gyorsajtással nem is volt probléma. Viharos sebességgel folyt a nagytakarítás a minisztériumokban, új vezetőket kapott a Magyar Posta, a Szerencsejáték Rt., a MÁV, a Malév, a szocialisták sajtótájékoztatót tartottak arról, hogy politikai tisztogatás folyik... tehát minden ment a maga útján.

Augusztus elején még úgy volt, hogy a MIÉP Budapesten megbontja a jobboldal egységét, és önálló főpolgármester-jelöltet indít az önkormányzati választásokon a Fidesz, az MDF és az FKGP által támogatott Latorcai Jánossal szemben. Ennek veszélyéről nyilatkozott Csapody Miklós, az MDF alelnöke a Népszavának 13-án: „...kevésnek ígérkezik a fővárosban Latorcai győzelméhez az MDF–Fidesz–FKGP összefogás, ezért az MDF is hajlandó lenne elfogadni, hogy a MIÉP támogatásáért cserébe megkapja a négy-öt főpolgármester-helyettesi poszt egyikét”. Csapody szerint „van még esély arra,

hogy a MIÉP-et visszatérítsék a küllön útról”. A MIÉP vissza is tért, bár – legalábbis nyilvánosan – nem kapott ígéretet főpolgármester-helyettesi posztra.

Már javában folytak a tárgyalások az MSZP és az SZDSZ között Katona Béla visszalépéséről, amikor 27-én megjelent a napilapokban az „Együtt Budapestért! Dr. Katona Béla főpolgármester-jelölt és a szocialista csapat programja”. E tárgyalások sikerének köszönhető, hogy a dél-pesti és a kelet-pesti kerületek ma is tele vannak földes utcákkal. Katona programjában ugyanis többek között az állt, hogy „nem lesz földes út Budapesten”. És: „Nem emeljük a távfűtési díjat, ha a kormány sem növeli a gáz árát.”

(Mint tudjuk, növelte, csak nem annyival, amennyivel a szocialisták indokoltak tartották volna.) Sőt: „Az egyedül élő nyugdíjasok decemberi közműszámláját a város fizeti.”

Budapest lehetett volna a rendőrök paradicsoma: „Lakást és fejlett technikát adunk a budapesti rendőröknek. Minden körzetnek lesz saját rendőre. Bérpótlékot adunk az utcán dolgozó rendőröknek.”

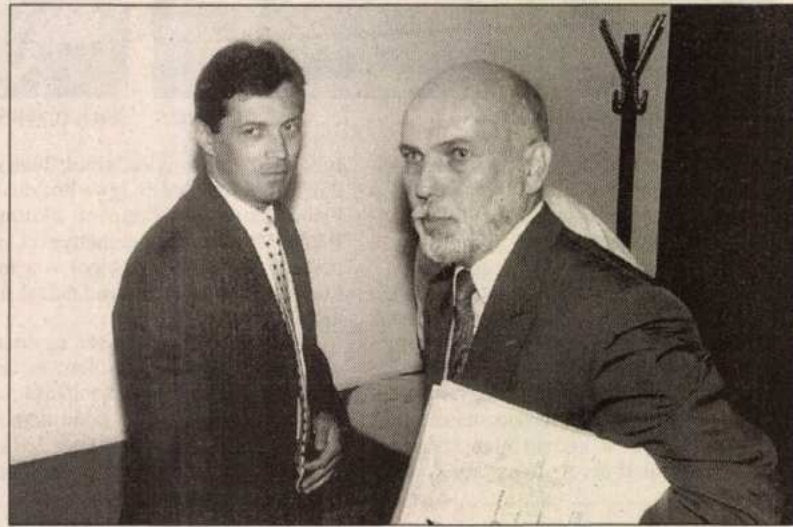
Csak egyről feledkezett meg Katona és csapata: a csúszásgátlóról. Tudniillik ebben a hónapban két kísérletiesen hasonló esetben is kiderült, hogy a fővárosi rendőrök el szoktak csúszni, mielőtt rálőnének arra, akire nincs joguk rálőni. A rendőr belelő a gya-

Princz Gábor

Zámoly

„Megfigyelési-ügy”: Földi László és Kosztolányi Dénes a bizottsági ülésen

FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

núsítottba, s amikor érdeklődnek nála, hogy miért szíveskedett lőni, pláne célzottan, amikor nem álltak fenn ennek jogszabályi feltételei, akkor a rendőr azt mondja, hogy ő egyáltalán nem akart lőni, pláne célzottan, csak elcsúszott, és véletlenül elsült az a ravasz pisztoly. A jóhiszemű illetékesek pedig nem azt mondják, hogy az ilyen köz- és önvészélyesen ügyetlen rendőrök kezébe játék kardot sem szabad adni, hanem sejtelmesen mosolyognak, hogy bizony ilyen véletlenek esnek meg, ha a törvény nem hatalmazza fel a rendőrt, hogy lelője, akit jónak lát.

Augusztus 25-én a Fidesz választmányi ülésén Orbán Viktor bejelentette, hogy a kormány birtokába jutott dokumentumok egyértelműen bizonyítják, hogy az a jól felépített rágalomhadjárat, amely a kinevezett állami vezetők (vagyis Simicska, Gansperger) és a Fidesz vezetői ellen folyik, az előző kormány idején lefolytatott, titkos, törvénytelen és nagyrészt a polgárok által fizetett, tehát állami pénzből finanszírozott megfigyelésen alapul, melynek során egyébként egyetlen megfigyeltről sem sikerült terhelő adatokat beszerezni. Orbán felsorolt 26 megfigyelt személyt, hozzátéve, hogy ez még nem a teljes lista. Szájer József Orbán beszéde után nyomban bejelentette, hogy „a magyar Watergate-ügyről” van itt szó. Deutsch Tamás este az Aktuálisban a törvénytelen adatgyűjtés eredménytelenségét közvetlen összefüggésbe hozta az MSZP vérszegény választási kampányával, másnap reggel pedig a Nap-keltében kijelentette, hogy „a

rendelkezésre álló információk alapján az feltételezhető, hogy... már az előző kormány, az MSZP-kormány részéről érkezett a megrendelés”.

Azt ígérték, az önkormányzati választásokig lezárul a vizsgálat, és még azt is nyilvánosságra hozzák, mennyit költöttek az adófizetők pénzéből ezekre a megfigyelésekre.

Orbán Viktor főtanácsadója titkosszolgálati ügyekben Boross Péter volt. E sorok írójához közel álló publicista a megfigyelési ügy kirobbanásakor arra emlékeztette a Népszava olvasóit, hogy „az MDF kormányzása, Boross Péter minisztersége majd miniszterelnöksége idején sok száz biztonsági ellenőrzést hajtottak végre a titkosszolgálatok szabálytalanul, úgy, hogy az érintettek a törvény szerint kötelező egyidejű tájékoztatása sohasem történt meg, hogy az ellenőrzést törvényellenesen és célmegjelölés nélkül, nem néhány esetben, mint

Orbán vádja szerint most, hanem százvalahány esetben terjesztették ki üzletemberekre, közéleti személyiségekre, ellenzéki újságírókra, politikusokra – azokra tehát, akiket 1990 óta csak törvénysértő módon lehet megfigyelni.” Annak idején az Antall–Boross-kormány pártjai a Fidesz és egy átszavazó szocialista képviselő segítségével akadályozták meg az illetékes bizottságban, hogy ezt a törvénysértést törvénysértésnek minősítsék. (Révész Sándor: A törvénysértés szövevénye..., Népszava, augusztus 27.) Ekkor még én sem tartottam valószínűtlennek, hogy a Horn-kormány követte elődje példáját. Orbán Viktor és Boross Péter pedig alighanem elképzelhetetlennek tartotta, hogy semmit se találjanak, amivel a vádak utólag legalább részben igazolhatják.

Jobb híján egy szál fejlec nélküli dokumentumból idézgettek, amelyről azt állították, hogy a logikája pontosan megegyezik a Népszabadság cikkeinek logikájával, hogy olyan, törvényes úton megszereshetetlen adatokat tartalmaz, amelyekkel a Népszabadság is operál, hogy a fogalmazásmódja profi titkosszolgálati megfigyelőre utal, s éppúgy Fidesz-cégekről beszél, mint a Népszabadság cikkei. Ezt a papirozt a sajtó pillanatok alatt elintézte, valamennyi adatáról kiderült, hogy nyilvánosan hozzáférhető dokumentumokból származik, a fogalmazásmódja teljesen más, mint a titkosszolgálati dokumentumoké, hogy a Népszabadság cikkeiben nem is szerepel a „Fidesz-cég” kifejezés. Orbán bejelentése után öt nappal a távolról lobogtatott dokumentum már a napilapok birtokában volt, kiderült róla, hogy közönséges, legálisan rendelkezhető és elkészíthető magánnyomozói tucattermék, amely ráadásul kiemelten foglalkozik szocialista és szabad demokrata politikusokkal is.

Augusztus végére voltaképpen már mindent tudunk „a magyar Watergate-ről”, csak azt nem, hogy az a minden, amit tudunk.

FOTÓ: TEKNÓS MIKLÓS